

Asia: Lausuntopyyntö 27.4.2017 LVM/905/03/2017 ”Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi”

Asiakkuusmarkkinointiliitto (ASML) lausuu seuraavaa ja keskittyy lausunnossaan ainoastaan III osan 2 luvun 2a §:ään sekä yleisesti dataan liittyvän sääntelyn valmisteluun.

Pääsy dataan – sääntelyn poikkeuksellisuus ja sääntelyn laatu

Kansallisella sekä EU-tasolla on kilpailu- ja erityislainsäädännön kautta on säännelty eri tahojen pakottavasta pääsystä yrityksen tuotannontekijöihin kuten esimerkiksi pääsystä yrityksen jakelukapasiteettiin tai -verkkoon. Tällaiseen pääsyyn liittyy poikkeuksetta mahdollisuus periä vastiketta tuotannontekijän pakotetusta luovuttamisesta muiden toimijoiden käyttöön.

Data ja asiakasdata on yrityksen tärkeimpiä tuotannontekijöitä modernissa palveluliiketoiminnassa. Sekä EU:ssa että Suomessa on nopeasti ja erittäin suppealla markkinavaikutus-analyysillä säädetty tai ollaan säätämässä käytännössä vastikkeetonta pääsyä näihin tuotannontekijöihin. Kilpailijoille annetaan esimerkiksi reaaliaikainen pääsy avointen rajapintojen kautta data-tuotannontekijään, jonka synnyttäminen, ylläpito ja kehittäminen on pitkäkestoisen toiminnan ja investointien tulosta. Asiaa karkeasti muotoillen voisi sanoa että yritysten datasta ollaan käytännössä osin tekemässä maksutonta avointa dataa. Mainittuun aikaisempaan pakottavaan sääntelyyn verrattuna tässä on olennainen ero: pääsy tuotannontekijään tehdään pääsääntöisesti maksuttomana. PSD2:n käyttäminen jonkun muun sääntelyn perusteena ei sisällä mitään käytännön kokemuksia tai niiden analyysiä vasta lausunnolla olevan PSD2-sääntelyn markkina- ja ekosysteemivaikutuksista. Mainittakoon vielä että eri asia antaa reaaliaikainen pääsy mm. ”tunniste- ja käyttäjätietoihin” kuin järjestää transaktiokohtainen pääsy tilitietoihin PSD2:n tapaan.

Tätä taustaa vasten ASML kannattaa sinänsä kannattaa ennakkoluulotonta ja uusia markkinoita ja palveluita luovaa sääntelyä mutta dataan ja asiakasdataan liittyvä uusi sääntely edellyttää erittäin tarkkaa markkina-analyysiä ennen oikeasuhtaisia ja oikea-aikaisia toimenpiteitä ettei sääntelystä itsestään tulisi välittömästi tai pidemmällä aikavälillä negatiivinen markkinahäiriö. Väljät pamfletinomaiset lausumat ”edistämisestä” tai ”parantamisesta” eivät käy aidoista regulaatioperusteluista. Euroopassa ja Suomessa on esimerkkejä toimialoista kuten matkailu jossa ns. niputtaja-tyyppiset toimijat ovat kurjistaneet paikallista liiketoimintaa ja muodostuneet kilpailua lisäävän alun jälkeen negatiivista disruptiota tuottaviksi platform-toimijoiksi niin kansallisessa kuin globaalissa markkinassa.

Puolesta-asiointi 2 a § (III osa 2 luku)

Henkilötietoihin liittyvään puolesta-asiointiin liittyen on ensinnäkin syytä huomioida että nykyinen henkilötietolaki ei salli lainkaan asiamiehen käyttöä tavanomaisen tarkastusoikeuden käyttämisessä. Ehdotettu 2 a § perusteluineen jättää epäselväksi mikä on ehdotetun asiointisääntelyn suhde EU:n uuteen tietosuoja-asetukseen. Sääntely ulottuisi pidemmälle kuin EU:n tietosuoja-asetuksen tietoihin pääsyä tai muita käyttäjän oikeuksia koskeva sääntely. Vastuusuhteet puolesta-asioinnissa erilaisissa virhetilanteissa jäävät epäselviksi. Miten kohdentuvat accountability-tyyppiset veloitteet kun kuluttajan puolesta toisen yrityksen henkilötietoinfrastruktuurissa asioi omiin tarkoituksiinsa toinen yritys?

Säännöksen perusteluissa lausutaan "*Vastaavasti myös palveluita yhdistävällä palveluntarjoajalla on olemassa oleva asiakassuhde hänen kanssaan. Säännös ei siten edellytä lähtökohtaisesti henkilötietojen siirtämistä.*" Lausuma vaikuttaisi olevan virheellinen. Se että palveluita yhdistävällä palveluntarjoajalla on asiakkaan perustietoja tai muun palvelun käyttötietoja ei tarkoita etteikö puolesta-asioinnin operatiivisessa toteuttamisessa siirtyisi henkilöä koskevia henkilötietoja. Vastaava lausuma on myös HE:n perusoikeusosioissa. Mikäli puolesta-asiointi ei tarkoita lainkaan tietojen siirtymistä toiselle palveluntarjoajalle on edellä esitetty huomio merkityksetön mutta tällöin tämä asiantila tulisi selvästi todeta säännöksen perusteluissa.

Säännöksen "*tunniste- ja käyttäjätietojaan hyödyntävän asioinnin hänen puolestaan*" -määre on tiedon elinkaaren kannalta operatiivisesti väljä. Vaikka kyse on "*liikkumis- tai yhdistämispalvelun tarjoajasta*" niin tämän toimijan henkilötiedon käsittelyn tarkoitukset ja tavat voivat käytännössä olla laajemmat kuin alkuperäisen palveluntarjoajan - voisiko "*liikkumis- tai yhdistämispalvelun tarjoaja*" saada liikkumispalvelun tarjoajalta veloituksetta tietopääomaa käytettäväksi liikennepalveluihin liitännäiseen palvelutarjontaan tai kokonaan muuhun palvelutarjontaan? Asiaa tulee tarkentaa ja selvittää jatkovalmistelussa. Sääntelyn tarkkarajaisuutta voi tältä osin tarkastella esimerkiksi maksupalvelulain uudistamista koskevan mietinnön (OM 6/2017) tilitietopalveluita koskevista säännösehdotuksista.

Jari Perko
toimitusjohtaja
Asiakkuusmarkkinointiliitto ASML

ASML - Data & Marketing Association Finland represents the data driven business and marketing in Finland. Member companies are the most advanced and biggest players from sectors of retail, finance & insurance, telecom, media, e-commerce, energy, travel, fundraising etc and of various service provider sectors supporting the growth of data driven business. "Data In, Delight Out"
www.asml.fi